

som her foreligger. Der synes at være noget i, hvad der er omtalt fra flere Medlemmers Side, at Forslaget meget gaar ud paa at skaffe billig Arbejdskraft til Arbejdsgiverne, men det maatte dog være Maalet, synes jeg, at skaffe saa meget Jord til Bøje, at Arbejderne i al Tærlighed kunde leve som selvstændige Husmænd, ikke som uelbstændige Husmænd. Jeg synes heller ikke, at vi trænge til saa mange af den Slags Huse, som Lovforslaget vil skabe. Det, vi trænge til, er en hel Del Husmandsbrug, hvor Husmændene uden at søge Arbejde hos andre kunne leve som selvstændige Mænd. Det underlige Navn „Pligthuse“ synes jeg ganske vist heller ikke om, og det glæder mig at se, at det ærede Medlem for Møen (Bjessen), selv om han vilde forsvare det Ord, dog ogsaa mente, at det vilde være rigtigst at stryge denne Benævnelse. Det blev jagt af det ærede Medlem for Bælum (S. H. Jensen) i hans Indledningsforedrag — og det er for Resten ogsaa fremkommet fra anden Side — at det vilde blive de dygtigste og de bedste Arbejdere, der vilde komme i Besiddelse af disse Ejendomme, og den højtærede Minister mente det samme. Jeg tror ikke, det vil blive Tilfældet. Jeg tror, at de dygtige Arbejdere, der have en saa stor Kapital, som der forlanges, for at de kunne faa et saadant Hus, nok skulle vide at skaffe sig Jord paa anden Maade, og jeg tror ikke, de ville have saadanne Pligthuse. Jeg gad for Resten vide, om det ærede Medlem for Bælum kunde ønske et saadant Pligthus, jeg tvivler dog meget paa det. Der er jo saa mange Vidtløftigheder og Fortrædeligheder forbundet med at komme i Besiddelse af et saadant Hus, at jeg visselig tror, at dygtige og selvstændige Arbejdere, som ønske at være selvstændige Husmænd og have den fornødne Kapital, som her fordres, nok ad anden Vej skulle vide at faa en saadan Huslod. Og saa er det jo ganske forunderlige Indskrænkninger, man vil knytte til disse Huse og belejre dem med. Saadan en Husmand maa ikke udstykke sin Jord — det kan jeg forstaa, og det kan være rimeligt — men han maa heller ikke sammenlægge den med anden Jord; altsaa en Mand, som har saadant et Hus og maasse kan komme i Besiddelse af en 2—3—4 Tdr. Vand, der ligger ved Siden af, og som kunde sætte Pris paa at faa det Stykke med for derved at blive mere selvstændig, han maa ikke sammenlægge det med sin Jord! Det er akkurat, som om man bestemt vil have, at han ikke maa blive selvstændig. Han maa heller ikke magelægge Jorden, ja, han maa knap nok sælge den. Om Enken skal jeg nu slet ikke tale; jeg vil

ikke anvise den Udvej, som det ærede Medlem for Sorø (P. Christensen) forleden Dag pegede paa. Det kan jo imidlertid være, at man kan naa at faa de enkelte Punkter forandrede; det synes jo, at den højtærede Minister ikke var uvillig til at forandre Lovforslaget i adskillige Retninger. Det skulde jo dog være paa gunstige Vilkaar, at disse Huse skulde fikkes Landarbejderne. Jeg kan nu ikke faa Dje paa, at det er særlig gunstige Vilkaar, der her bydes Landarbejderne, og jeg tror dog, det havde været i sin gode Orden, om Statskassen virkelig havde ofret noget for Landarbejderne i den Retning. Det, Statskassen ofrer her, er jo aldeles forsvindende. Her var, synes jeg, en god Opgave at løse, og her, synes jeg, der kunde være god Anledning for Statskassen til at ofre noget for Landarbejderne. Naar Byrderne skulle paalægges, saa blive de jo ikke glemte, og de give jo ogsaa gennem vor uretfærdige Skatteordning og gennem den uretfærdige Toldlov deres Del, jeg kan gerne sige deres store Del til Statskassens Indtægter. Jeg synes, at der nok kunde være Grund til at ofre ganske anderledes Summer til den Sag, end man her lader til at være villig til, og at det maatte være haade den høje Regerings og Rigsdagens Opgave at hjælpe de Samfundsklasser i vort Folk, der især trænge til Støtte. Jeg kan imidlertid ikke se, at dette Lovforslag vil gøre det. Jeg haaber imidlertid, at det vil blive forandret og forbedret i mange Retninger, og det synes jo ogsaa, at den højtærede Minister ikke er uvillig til at gøre store Indrømmelser, og saa kunde det maasse naas at faa et godt Resultat ud af det. Saaledes som det her foreligger, vil jeg ikke kunne give det min Stemme.

N. Chr. Jensen: Det forekommer mig, at om de to væsentligste Punkter i Lovforslaget er der fra alle Sider Enighed om, at der maa ske Endringer, hvis der skal naas et tilfredsstillende Maal. Den sidste ærede Taler, der nys satte sig (P. Jørgensen), syntes at have den Opsattelse, at Opgaven ikke var at skaffe Jord til Landarbejdere, men at skabe større Husmandsbrug. Jeg ved ikke, hvorpaa han støttede dette, thi det forekommer mig, at fra første Færd af har det været den ideale Tante at skaffe Jord for Landarbejdere, og der er næppe mange, for hvem Idealet har været at skaffe smaa Gaardmænd. Man maa vel stelde mellem det egentlige Ideal for dette store Spørgsmaals Løsning og saa den Begyndelse, som den højtærede Landbrugsminister udtalte her var gjort. Det ærede Medlem